

Bc. Petra Poslední, *Druhý vatikánský koncil a jeho následovníci*. Diplomová práce UK HTF 2020, počítačový otisk, 71 str.

Oponentský posudek vypracoval: **Prof. Dr. Jan B. Lášek**

Autorka předložila zajímavou práci a na první pohled je zřejmé, že jejímu vypracování věnovala patřičnou péči. Na úvod uvádí, co je všeobecný koncil, dále základní údaje o I. Vatikánském koncilu. Zde postrádám větší míru kritičnosti, neboť všechny problémy, které následně v katolické církvi byly, jsou spojeny právě s nešťastnými závěry tohoto koncilu – zabrzdil reakci římskokatolické církve na problémy moderní doby o několik desetiletí.

Pak se věnuje popisu II. Vatikánského koncilu (kapitola 3), včetně stručné charakteristiky jednotlivých zasedání a dokumentů, které z nich vzešly. Snad by některý z klíčových dokumentů zasloužil větší pozornosti, např. *Gaudium et Spes*. Dále se autorka vyhnula klíčové společenské otázce, proč II. VK např. neodsoudil komunismus, jak požadoval kardinál Ottaviani a okruh biskupů kolem něho. Za ne příliš šťastnou považuji podkapitulu „Účastníci II. VK z Československa“, která je založena na jedné knize. Snad mohla využít i svědectví jednoho z posledních očitých svědků Karla Skalického, který by ji jistě vyložil, že tak černobíle to nebylo. Všechny země sovětského bloku hledaly normalizaci vztahů s katolickou církví, což mělo mnoho příčin. Beranův nucený exil do Říma v r. 1965 byl výsledkem diplomatické iniciativy, která spadala právě do tohoto plánu. Autorka se o kardinálu Beranovi a o jeho důležitém projevu o náboženské svobodě na koncilu vůbec nezmiňuje. V práci jsem našel několik faktografických omylů: Na str. 17 např. tvrdí, že koncilu se nezúčastnili zástupci pravoslavných církví, kteří podle ní „dostatečně nepochopili důvod a cíl svolání sněmu“. Pravoslavní tam samozřejmě byli, ruskou pravoslavnou církev reprezentoval archimandrita Kotljarov a prof. Vitalij Borovoj. Samozřejmě kvůli dogmatu o papežské neomylnosti tam mohli být jen jako pozorovatelé. Autorka si protiřečí, neboť na str. 39 zmiňuje, že pravoslavní pozorovatelé udělili československým biskupům jubilejní zlatou medaili. O kard. Tomáškoví říká, že „do Prahy do povolal Josef Plojhar“, což je církevně i politicky nesmysl. Plojhar byl suspendovaný katolický kněz a v té době byl ministrem zdravotnictví. Diplomatická jednání mezi vládou ČSSR a Svatým stolcem, která vedla k tomu, že kard. Beran odjel do Říma a biskup František Tomášek byl jmenován apoštolským administrátorem pražského biskupského stolce by si měla kandidátka nastudovat. Vysloveně nesouhlasím dále s hodnocením Jana Pavla II a Benedikta XVI: „Každopádně jeho vládu spolu s pontifikátem Benedikta XVI

považujeme za silně konzervativní a do jisté míry zpátečnickou“ (str. 53). Jan Pavel II byl charismatická osobnost a Benedikt XVI byl a dosud je špičkový teolog. Četba jeho „Úvodu do křesťanství“ (česky poprvé 1969) jistě autorku přesvědčí, že se mýlí. Na str. 26 zmiňuje zrušení vzájemné exkomunikace mezi východní a západní církví. Podle jejího mínění to „východní církev...dodnes neratifikovala a vylučuje katolíky z účasti na svaté večeři Páně. To je nepřesné a zavádějící. Co je to východní církev? Konstantinopolský patriarchát, či všechny ostatní autokefální církve? Důvod je ten, že tyto církve nemohou přijmout nešťastné dogma o papežském primátu z r. 1870. Přesto však za určitých podmínek a okolností *communio* ve výjimečných případech možné je. Pontifikát papeže Františka (nikoliv z Assisi, str. 31) je líčen značně emociálně (str. 48), což by v odborné práci být nemělo. Františkův pontifikát není ukončený a v církvi probíhá čilý teologický rozhovor. Ten není možné posuzovat z politického hlediska a hodnotit, zda je něco „progresivní“ či „zpátečnické“. Toho si byli vědomi všichni papeži, kteří vedli církve během II. VK i po něm a toho si je snad vědom i papež stávající.

Práce obsahuje soupis relevantní literatury, zejména v češtině, resp. v překladech a několik příloh.

Dílo paní kandidátky je čtivé, schází ji však větší odstup a akademická objektivita.

Závěr: Přes všechny výhrady, shora uvedené, je diplomová práce kompaktní a pilně sestavená. Navrhuji, aby byla hodnocena ještě známkou velmi dobře (2).

K obhajobě ji samozřejmě doporučuji.

V Praze, dne 10. září 2021

Prof. Jan B. Lásek